

Verslaglegging Statenkwartier

Fase 2, bijeenkomst 3 – 28 juni 2022 – Burgerberaad Statenkwartier over klimaatverandering

Context

Op 28 juni vond de derde bijeenkomst van de tweede fase van het burgerberaad in het Statenkwartier plaats. Deze bijeenkomst stond in het teken van het komen tot gezamenlijke adviezen. De bijeenkomst vond plaats in het Couvéehuis in het Statenkwartier, op de Frankenslag, van 17.00 tot 22.30 uur. Het programma begon met een gezamenlijk diner. Het 3 gangen diner werd verzorgd door Stichting Lichtpuntjes.

Programma

De host van de avond was Bram Heijkers. Tijdens het diner heette hij iedereen welkom en legde hij de opzet van het programma voor de avond uit. Een deelnemer stelde de vraag wat het mandaat is van het advies van het burgerberaad. Het antwoord was dat het burgerberaad een advies geeft aan de gemeenteraad. De gemeenteraad praat hier vervolgens over verder in een commissievergadering en een publieke bespreking. Het advies van het burgerberaad is daarmee niet bindend.

Vervolgens begon het programma van de avond. Alle ideeën die tijdens de vorige bijeenkomst op 14 juli zijn bedacht, waren onderverdeeld in zes verschillende clusters die aan de muren op flip-overs hingen. Deze ideeën en clusters zijn [hier op de website te vinden](#). Tijdens de eerste ronde liepen deelnemers langs de clusters en stelden zij onder begeleiding van de gespreksleiders conceptadviezen op. Deelnemers konden bij ieder cluster aangeven wat zij belangrijk vonden, zodat alle ideeën en bezwaren meegenomen konden worden in het conceptadvies. Dit gebeurde in de open ruimte, deelnemers mochten zelf kiezen bij welke clusters ze gingen staan.

Tijdens de tweede ronde hebben deelnemers verdeeld over de verschillende clusters met elkaar de definitieve adviezen geformuleerd, op basis van de conceptadviezen. Over deze adviezen is vervolgens per advies gestemd. Bij 75% groene stemmen, werd een advies aangenomen. Er namen 21 mensen deel, dus bij 16 groene stemmen werd een advies aangenomen.

Een overzicht van alle aangenomen adviezen is [hier op de website te vinden](#). Hieronder zijn alle geformuleerde adviezen, samen met de stemming, bezwaren en de uitkomst te lezen.

Stemmen over adviezen

#	Advies	Stemming	Bezwaren/ zorgen	Uitkomst
1	Zorg ervoor dat huishoudens in het Statenkwartier stroom kunnen delen op wijkniveau net als de Groene Mient. Gemeente moet lobby voeren op nationaal niveau om regelgeving aan te passen zodat dit mogelijk is. Voorwaarde is dat privacy gewaarborgd wordt.	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen
2	Bij verkoop/overdracht van vastgoed wordt het vervangen van enkel glas door dubbelglas verplicht, met behoud van monumentale uitstraling. De verplichting ligt bij de koper.	Groen: 21 Rood: 0		Aangenomen
3	De gemeente moet isolatie tot op een bepaald niveau verplicht stellen. Er moet daarbij gebruik gemaakt worden van een generieke maatstaf,	Groen: 19 Rood: 2		Aangenomen

	misschien het energielabel. Goedkope leningen moeten mogelijk zijn en blijven.			
4	Bewoners van het Statenkwartier moeten weten dat er voorlopig geen collectieve warmteoplossing komt. Bewoners ontvangen van een door de gemeente aangestelde en gefinancierde onafhankelijke partij advies op maat over alternatieven zoals (hybride) warmtepompen. Inwoners maken zelf een afweging.	Groen: 19 Rood: 2		Aangenomen
5	De gemeente moet zorgen dat energiecoaches in de komende twee jaar van deur tot deur gaan om advies aan te bieden.	Groen: 12 Rood: 9		Afgewezen
6	Als product van het kenniscentrum adviseren wij de gemeente om de bewoners in staat te stellen een schaalbaar model te maken voor een plan van aanpak per straat voor de verduurzaming van de woningen en de financiering (subsidie en leningen) daarvan, inclusief collectieve inkoop. We vragen de gemeente kwartiermaker (= aanjagen, faciliteren en adviseren) te zijn voor de eerste twee straten. De bewoners zorgen zelf voor de uitvoering.	Groen: 12 Rood: 9		Afgewezen
7	Blijf als gemeente de rente vergoeden van de leningen van het Warmtefonds (Rijksregeling) en breng dit onder de aandacht op wijkniveau.	Groen: 18 Rood: 3		Aangenomen
8	De gemeente Den Haag moet op korte termijn een fysiek kenniscentrum openen op de Frederik Hendriklaan waar inwoners altijd terecht kunnen voor onafhankelijk en objectief advies over verduurzaming/de energietransitie/klimaatadaptatie.	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen
9	De gemeente moet op korte termijn met de vervoersbedrijven overleggen over het aanwijzen van zitplaatsen in bus of tram specifiek voor sociale ontmoeting, bijvoorbeeld met sticker 'deze zitplaats is bedoeld als sociale ontmoetingsplek'. Minimaal 4 zitplaatsen bij elkaar.	Groen: 9 Rood: 12		Afgewezen
10	In aanvulling op bestaande fietsparkeerplaatsen, moet de gemeente fietsparkeerplaatsen realiseren waar bewoners hun fietsen veilig en droog kunnen stallen, bijvoorbeeld een halfverdiepte stalling met groen dak. De gemeente moet dit doen in overleg met de bewoners en eventueel winkeliers, waarin zij mede beslissen over hoe dit er uit moet zien en op welke locaties ze moeten staan.	Groen: 14 Rood: 7		Afgewezen

	De stalling is op maximale loopafstand van 100m tot de woning, en er moet plek zijn voor minimaal 2 fietsen per adres. De stalling wordt geplaatst op een voormalige parkeerplaats. De gemeente moet het weghalen van weesfietsen bevorderen door hun meldingssysteem te handhaven (bewoners geven via app weesfietsen aan, gemeenten acteert daar op korte termijn op).			
11	De gemeente doet op korte termijn een pilot met elektrische deelfietsen waarbij een voorwaarde is dat de fietsen op een nette, vaste plek gestald zijn (en dus niet overal neergezet kunnen worden). Op maximaal 100m loopafstand. 2 fietsen per 'locatie' (per plek waar de fietsen gestald zijn)	Groen: 8 Rood: 13		Afgewezen
12	De gemeente moet op de korte termijn de (hele) Fred zo inrichten dat het een échte fietsstraat is, maar waarbij leveranciers wel de mogelijkheid hebben om winkels te bereiken en voor minder valide mensen.	Groen: 18 Rood: 3	Dit advies is geschrapt en samengevoegd met advies 20, omdat ze te veel op elkaar leken.	Geschrapt
13	De gemeente moet het mogelijk maken dat er een elektrisch minibusje continue heen en weer rijdt over de Fred en de Aart van der Goes en de verlenging van de Fred naar de Scheveningseweg. Waar mensen op ieder willekeurige plek op en af kunnen stappen. 1 of 2 busjes, met lage snelheid.	Groen: 6 Rood: 15		Afgewezen
14	De gemeente moet op korte termijn ervoor zorgen dat per 500m één parkeerplaats is gereserveerd voor deelauto's.	Groen: 18 Rood: 3		Aangenomen
15	De gemeente moet op korte termijn faciliteren dat er een sneltram voor bezoekers naar het strand komt. Vanuit het ADO stadion Met tussenstops bij CS Parkeren is relatief goedkoop, bijv. 5 euro per dag en voor de tram is er een gereduceerd tarief. Om parkeerdruk van toeristen te verminderen.	Groen: 16 Rood: 5		Aangenomen
16	De gemeente onderzoekt op korte termijn met HTM de mogelijkheden voor een sneltram (minder haltes) om vanuit statenkwartier naar CS en HS te komen. De tram rijdt iedere 10 tot 15 minuten.	Groen: 14 Rood: 7		Afgewezen
17	Het burgerberaad wil meer ruimte voor groen, voetgangers en fietsers in het Statenkwartier.	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen

18	Maak van de wijk een milieuzone.	Groen: 19 Rood: 2	Een milieuzone betekent dat oude dieselauto's niet meer het centrum van de stad in mogen rijden.	Aangenomen
19	Maak een tweede parkeervergunning duurder.	Groen: 8 Rood: 13		Afgewezen
20	Maak van de Fred een autovrijzone (uitgezonderd laden & lossen en minder validen).	Groen: 17 Rood: 4		Aangenomen
21	Vaste tijden voor laden en lossen op de Fred die worden gehandhaafd.	Groen: 19 Rood: 2		Aangenomen
22	Opheffen van ongebruikte parkeerplaatsen, op basis van parkeerdruk.	Groen: 12 Rood: 9		Afgewezen
23	Alle bestelbusjes de buurt uit, als alternatief centrale depots in de wijk voor afhalen, of fietskoeriers. Geldt ook voor boodschappen en versproducten.	Groen: 12 Rood: 9		Afgewezen
24	Beloning voor mensen die hun auto opgeven, bijvoorbeeld door een OV-abonnement of een voucher voor deelauto's.	Groen: 14 Rood: 7		Afgewezen
25	Jaarlijks opheffen van +/- 10% parkeerplaatsen in de wijk.	Groen: 10 Rood: 11		Afgewezen
26	Ontwikkel een alomvattende visie voor mobiliteit en ruimte voor het Statenkwartier, waarbij het doel is om de wijk grotendeels parkeervrij te maken (met een uitzondering voor minder validen en voor laden & lossen).	Groen: 17 Rood: 4		Aangenomen
27	De parkeerplaatsen en laadstations uit de wijk worden verplaatst naar de rand van de wijk.	Groen: 4 Rood: 17		Afgewezen
28	De gemeente gaat per blok in de wijk parkeerplaatsen opheffen en vervangen door groen en fietsparkeerplaatsen.	Groen: 11 Rood: 10		Afgewezen
29	Verbeteren van voorzieningen voor mobiliteit binnen de wijk, zoals belbus, fietsen of deelscooters.	Groen: 14 Rood: 7		Afgewezen
30	We adviseren om de groen-blauwe structuur van de stad te versterken, om klimaatadaptatie te bevorderen, meer waterberging te realiseren en de leefbaarheid van de stad te vergroten.	Groen: 21 Rood: 0		Aangenomen
31	We hebben het rapport 'Haagse Iconen' uit 2018 gezien, we vinden het een heel waardevol rapport dat interessant is voor de hele stad Den	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen

	Haag. Om de groene structuren in Den Haag te versterken, te werken aan biodiversiteit, waterberging, hitte-eilandeffect, (groene) aansluiting aan de ommelanden en leefbaarheid: • Maak waar nodig een update van het rapport – korte termijn. • Kies enkele icoonprojecten om mee te starten om de groenblauwe netwerken in de stad te verbinden en te versterken. • Ontwikkel concrete plannen voor deze icoonprojecten met inwoners – middellange termijn.			
32	Waar het kan een groene verbinding maken tussen bomen, bijvoorbeeld langs de Frankenslag. Denk hierbij aan planten of struiken om groene verbindingen te maken, hierbij wel aandacht voor voldoende doorgangen om over te steken. Het groen zou door bewoners onderhouden kunnen worden, vraag aan de gemeente om voor de eerste aanplant te zorgen.	Groen: 18 Rood: 3		Aangenomen
33	Geef inwoners inspraak bij het vernieuwen van straten, met een keuzemenu uit: • Minder straatbetegeling • Versterken van groen in de stad • Waterdoorlatend wegdek • Minder parkeerplaatsen • Meer buurttuinen / stadsjungle / speelplekken	Groen: 18 Rood: 3		Aangenomen
34	Kies bij het vernieuwen van het wegdek van straten en parkeerplekken voor waterdoorlatende bestrating, denk daarbij ook aan (geluidsdempende)kinderkopjes als bestrating.	Groen: 17 Rood: 4		Aangenomen
35	Om meer groen te financieren in de wijken, stellen we voor om het budget voor groen ieder jaar met 5% toe te laten nemen.	Groen: * Rood: *		Afgewezen
36	Bij het verleggen van tramlijn 16 bij de Mauritslaan de vrijgekomen ruimte herontwikkelen tot groene zone, denk hierbij aan een multifunctionele zone met speelruimte, buurttuinen en algemeen groen à planning is om de herinrichting in 2023 te starten, graag op korte termijn de wijk hierbij betrekken.	Groen: 21 Rood: 0		Aangenomen
37	Bij elke blinde muur en tramhalte verticale tuinen ontwikkelen: • Te starten met publieke gebouwen. • De gemeente maakt een inspiratiedocument met mogelijkheden • Er komen subsidies om het mogelijk te maken.	Groen: 9 Rood: 12		Afgewezen

	• Woningeigenaren kiezen ontwerp en zijn verantwoordelijk voor de aanplant.			
38	Als experiment een GFT container bij bijvoorbeeld het afvalstation op de Prins Mauritslaan om te zien of het werkt, de compost wordt gebruikt voor het groen in de wijk.	Groen: 13 Rood: 8		Aangenomen
39	Een actie van 6 maanden van de gemeente om een regenton af te halen als je een tuin hebt. Om waterberging te stimuleren en overstroming van het riool te voorkomen.	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen
40	Het Statenkwartier wil meedoen aan het NK tegelwippen en meegenomen worden in de campagne van Duurzaam Den Haag.	Groen: 18 Rood: 3		Aangenomen
41	Start een campagne om mensen te informeren en te stimuleren om geveltuintjes aan te leggen en boomspiegels te beplanten.	Groen: 20 Rood: 1		Aangenomen

Besluiten over aangenomen adviezen

Nadat er werd gestemd over de adviezen werden er door deelnemers een aantal zorgen geuit over de aangenomen adviezen. Hierover ging de groep met elkaar in gesprek en nam hier middels stemmen de volgende besluiten over:

- Het aantal adviezen per thema is niet evenredig. Hoe zorgen we dat we ervoor dat er een overkoepelende visie is en dat dit duidelijk naar de gemeenteraad wordt gecommuniceerd? En hoe zorgen we ervoor dat er niet op één thema veel adviezen zijn en bij een ander thema minder?
- Het is belangrijk om de vorm van het advies aantrekkelijk te maken voor de gemeenteraad.
 - o **Voorstel:** deelnemers schrijven zelf een inleiding die de adviezen introduceert. Ook schrijven ze een beschrijving en een evaluatie van het burgerberaad als bijlage bij de adviezen. Wat is de visie van deelnemers op het burgerberaad en wat ermee is gedaan? In deze inleiding moet ook benadrukt worden dat de deelnemers blij zijn met de kans die de gemeente heeft geboden om met een burgerberaad mee te doen.
 - o **Stemming:** Iedereen is het eens met dit voorstel. Deelnemers Benthe, Xavier, Mart, Johan deze inleiding bij de adviezen gaan schrijven.
- Alle adviezen zijn anders geformuleerd. Vinden we dit erg? Of willen we het standaardiseren?
 - o De adviezen zoals ze zijn geformuleerd en op zijn gestemd tijdens de bijeenkomst blijven zo in het document staan dat wordt gedeeld met de gemeenteraad.
 - o Wel moet er wellicht toelichting worden gegeven bij sommige adviezen die misschien wat onduidelijk zijn of om het beter leesbaar te maken.
 - o **Voorstel:** de organisatie maakt een document met alle definitieve adviezen en zorgt dat alles goed leesbaar is en er uitleg wordt gegeven waar nodig. Dit document wordt toegestuurd naar de deelnemers. De deelnemers kunnen hier naar kijken en feedback op geven. De planning hiervan is eind augustus.
 - o **Stemming:** Iedereen is het eens met dit voorstel. Het voorstel is aangenomen.
- Vinden we dat de zorgen van deelnemers over adviezen mee moeten in een bijlage richting de gemeenteraad? Moeten deze onder de ogen van de gemeenteraad komen?

- De zorg van één individu hoeft niet direct in het advies te worden opgenomen. Er zijn ook zorgen onder deelnemers dat het meenemen van deze zorgen het advies afzwakt.
- **Voorstel:** ben je voor het meenemen van zorgen/adviezen in ons eindrapport?
- **Stemming:** 2 groen en 19 rood. Het voorstel is niet aangenomen. De zorgen worden niet meegenomen in de adviezen.

Besluiten over het vervolg

Nadat er afspraken werden gemaakt over de afronding van de adviezen, volgde er een gesprek over het vervolg van het proces. Hierover zijn door middel van stemmen de volgende afspraken gemaakt:

Voorstel: Deelnemers ontvangen de adviezen en het verslag.

Stemming: Iedereen is het eens met deze afspraak. Voorstel is aangenomen.

Voorstel: De organisatie laat weten wanneer de adviezen in de gemeenteraad worden besproken, zodat deelnemers aanwezig kunnen zijn.

Vraag: Is er de mogelijkheid om middels inspraak de adviezen door deelnemers te laten toelichten als deze worden besproken bij de gemeenteraad?

Antwoord: Er is altijd recht op inspraak, dus deelnemers kunnen sowieso aanwezig zijn. Je hebt dan 3 minuten de tijd om de raad je mening mee te geven.

Nieuw voorstel: De organisatie laat weten wanneer de adviezen in de gemeenteraad worden besproken, zodat deelnemers aanwezig kunnen zijn. In de inleiding van de adviezen wordt meegegeven dat de groep deelnemers openstaat om met de gemeenteraad in gesprek te gaan over de adviezen.

Stemming: 19 groen en 2 rood. Voorstel is aangenomen.

Voorstel: We communiceren via verschillende communicatiekanalen over het proces en zodra het advies bij de gemeenteraad ligt ook over de inhoud.

Stemming: Iedereen is het eens met deze afspraak. Voorstel is aangenomen.

Voorstel: Als ook het burgerberaad in het Laakkwartier voorbij is, nodigen we jullie graag uit voor een moment om met elkaar terug te blikken en ervaringen uit te wisselen.

Stemming: Iedereen is het eens met deze afspraak. Dit zal waarschijnlijk in november/december zijn. Voorstel is aangenomen.

Voorstel: Gaat iedereen vanavond met een goed gevoel naar huis?

Stemming: 20 groen, 1 rood

Toelichtingen deelnemers:

- Ik ben het met veel adviezen oneens. Ik vind dat wat we met de adviezen veel open deuren intrappen. Ik heb daarom niet het idee dat we iets nieuws meegeven. Ik vind het ook jammer dat de zorgen niet worden meegenomen.
- Als je als individu nog zorgen hebt over de adviezen dan kan je die alsnog inbrengen via het inspraak recht.
- Een andere deelnemers heeft verder het idee dat het burgerberaad nog niet klaar is. Een feedback punt voor de gemeente is dat er in de toekomst meer tijd moet worden gegeven voor een burgerberaad.

Nieuw voorstel: Meegeven in de inleiding dat deelnemers heel blij zijn geweest met de kans, maar dat er in de toekomst meer tijd moet worden gegeven.

Voorstel: Is voor jou na vanavond de adviesfase afgerond?

Stemming: 14 groen, 7 rood

Toelichtingen deelnemers:

- Erg tevreden over het proces. Er zijn wel veel open einden en heb het idee dat het nu wordt afgeraffeld. Dat is niet goed voor de mensen die zorgen hebben geuit. Het thema financiering is ook onderbelicht in de definitieve adviezen.

- Het ging heel veel over groen in alle adviezen. Adviezen over de energietransitie zijn erg mager en dit is misschien wel het belangrijkste thema.

Nieuw voorstel: De organisatie maakt het advies af. Dan komen we in september nog 1x bij elkaar om te kijken of het advies compleet is, om meer aandacht te besteden aan de zorgen en om te beoordelen of er nog onderwerpen onderbelicht zijn om deze vervolgens nog toe te voegen aan het advies.

Stemming: 12 groen, 9 rood. Voorstel is niet aangenomen.

Korte samenvatting van uitkomsten

1. De organisatie maakt een compleet bestand van alle definitieve adviezen en maakt ze leesbaar en geeft een verdere toelichting waar nodig. Dit bestand wordt gedeeld met alle deelnemers van fase 2. Ze kunnen hier nog hun mening over geven.
2. Een klein clubje (Benthe, Johan, Xavier, Mart) van de deelnemers gaat een inleiding schrijven die de definitieve adviezen introduceert.
 - a. In de inleiding wordt duidelijk gecommuniceerd dat (1) de deelnemers openstaan om in gesprek te gaan over de adviezen met de gemeenteraad.
 - b. Ook komt er (2) een korte evaluatie waarin kort wordt gereflecteerd op het burgerberaad en hoe deelnemers het beraad hebben ervaren.
 - c. Er (3) wordt benadrukt dat deelnemers in de toekomst graag meer tijd willen voor het burgerberaad.
3. De deelnemers ontvangen de adviezen en het verslag van de bijeenkomst van de organisatie.
4. De organisatie laat weten wanneer de adviezen in de gemeenteraad worden besproken, zodat deelnemers aanwezig kunnen zijn.
5. De organisatie communiceert via verschillende communicatiekanalen over het proces en zodra het advies bij de gemeenteraad ligt ook over de inhoud.
6. Als ook het burgerberaad in het Laakkwartier voorbij is, nodigt de organisatie de deelnemers graag uit voor een moment om met elkaar terug te blikken en ervaringen uit te wisselen.